

*Wojewódzka Biblioteka
Publiczna*

*Krośnieńskie
zeszyty
biblioteczne*

Nr 4 Krosno 1998

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Krośnie

**Krośnieńskie Zeszyty
Biblioteczne**

Nr 4

Krosno, 1998

Macie Państwo przed sobą czwarty numer naszego lokalnego bibliotekarskiego czasopisma. Jest to zarazem ostatni Zeszyt, którego wydawcą jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krośnie. Od 1 stycznia 1999 roku przestanie istnieć województwo krośnieńskie, a wraz z nim jego główna placówka biblioteczna. Mamy jednak nadzieję opartą na racjonalnych przesłankach, że krośnieńskiej bibliotece zostanie nadany status naczelnej biblioteki nowej jednostki administracyjnej - powiatu krośnieńskiego. Przemawia za tym baza materialna, stan i doświadczenie kadry oraz udowodniona w ciągu prawie ćwierćwiecza możliwość skutecznego sprawowania opieki nad bibliotekami w terenie.

W bieżącym numerze Zeszytów tradycyjnie już zamieściliśmy materiały, stanowiące przyczynek do historii bibliotekarstwa publicznego w regionie, informacje o istotnych wydarzeniach i problemach współczesnego bibliotekarstwa nie tylko polskiego, a także próbowaliśmy podpowiadać zastosowanie sprawdzonych już form pracy kulturalno-edukacyjnej w bibliotece. Sądzymy, że staną się one przedmiotem Państwa zainteresowania, wzbudzą refleksje i zainspirują do podejmowania działań dostosowanych do możliwości własnych bibliotek i potrzeb swoich środowisk. Jak zwykle, zapraszamy Państwa do współredagowania naszego pisma. Prosimy o nadsyłanie informacji o ważnych dla Państwa bibliotek wydarzeniach, ciekawych formach pracy. Chcielibyśmy również poznać opinie Państwa o dotychczas wydanych „Krośnieńskich Zeszytach Bibliotecznych”. Pomogą one w podjęciu decyzji o dalszym ich wydawaniu.

Chcemy również złożyć Państwu tą drogą serdeczne życzenia zdrowych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz wszystkiego najlepszego Nowym, 1999 Roku.

Redakcja

Krosno, 19 grudnia 1998 r.

Tradycje bibliotekarstwa publicznego w Zarszynie

Zarszyn, który już za czasów Kazimierza Wielkiego otrzymał prawa miejskie, podczas II wojny światowej poniósł dotkliwe straty materialne. Walki pomiędzy wojskami sowieckimi a cofającą się armią niemiecką na terenie Zarszyna trwały od 8 sierpnia do 10 września 1944 roku. Po skończonej wojnie Zarszyn pozostał osadą wiejską.

O głęboko zakorzenionych tradycjach bibliotekarskich naszej miejscowości świadczy założenie jeszcze w okresie międzywojennym biblioteki. Placówka ta została zarejestrowana w starostwie powiatowym w Sanoku w 1928 roku pod nazwą „Biblioteka Miejska w Zarszynie”. Biblioteka posiadała swój Statut i Zarząd, w skład którego wchodził czytelnicy. Użytkownikiem Biblioteki mógł być każdy mieszkaniec Zarszyna, który wpłacił składkę miesięczną w wysokości 50 groszy. Każdy z czytelników mógł wypożyczyć dwie książki tygodniowo. Do września 1939 roku księgozbiór Biblioteki liczył 2.860 tomów, które obejmowały literaturę piękną i różne dziedziny wiedzy.

Przed wybuchem II wojny światowej Biblioteka mieściła się w Domu Ludowym, gdzie zajmowała dwa nieduże pomieszczenia. Od 16 września 1939 roku Dom Ludowy został zajęty przez żołnierzy Wehrmachtu. 19 września Niemcy wyrzucili cały księgozbiór przez okna, następnie stos książek oblali naftą i podpalili. Dziewięć opróżnionych szaf przenieśli do żołnierskiej kantyny. Miejscowa ludność uratowała wiele książek z płonącego stosu. Nadających się do użytku, nie oblanych naftą pozostało 294 tomy. Wiele z tych uratowanych książek przetrwało wojnę i zostało włączonych do księgozbioru nowo powstałej Biblioteki Gminnej.

W 1927 roku pan Tomasz Trelewicz wraz z panem Bolesławem Teśniarzem założyli Kółko Dramatyczne. Nowo wybudowany Dom Ludowy z dużą salą widowiskową i sceną doskonale nadawał się do wystawiania sztuk teatralnych. Z funduszy uzyskiwanych ze sprzedaży biletów postanowiono kupować książki

i tworzyć Bibliotekę.

Wśród mieszkańców Zarszyna wystawiane sztuki teatralne cieszyły się ogromną popularnością. Młodzi ludzie bardzo chętnie uczestniczyli w przygotowywaniu przedstawień. Spektakle reżyserowane były przez pana Trelewicza, który wcześniej, podczas swej służby wojskowej w 14 Pułku Ułanów we Lwowie zetknął się z działalnością Teatru Wielkiego. Udało mu się nawet wystąpić na scenie tego teatru w roli statysty w sztuce „Kościuszek pod Racławicami”. Tam też zetknął się ze znanym poetą Leopoldem Staffem. Zainteresowanie teatrem pomogło panu Trelewiczowi w prowadzeniu amatorskiego teatrzyku. Repertuar nowo powstałego kółka dramatycznego był bardzo bogaty, sięgano po sztuki Ancyca, Bałuckiego, Blizińskiego, Rittnera, Moliera, Mickiewicza, Słowackiego, Fredry, Rydla.

Jak już wcześniej wspomniano, dochód z przedstawień przeznaczony był na zakup książek. Jednakże uzyskane fundusze nie wystarczały na zakupienie wielu książek, gdyż były one bardzo drogie. Przeciętny dochód z jednego przedstawienia nie przekraczał 120 złotych, „Lalka” B. Prusa wydana w trzech tomach kosztowała 30 złotych. Należało więc szukać innych źródeł dochodu, by zgromadzić wartościowy księgozbiór.

Z biegiem czasu jednak księgozbiór stopniowo się powiększał, zawierał takie wartościowe pozycje, jak Encyklopedia Gutenberga w 22 tomach, dzieła filozoficzne Nietzschego, Rousseau, Kartezjusza, a z literatury polskiej całą klasykę. Nie zabrakło też utworów T. Boya Żeleńskiego, a także dzieł pisarzy francuskich, angielskich, amerykańskich. Książki te zostały zakupione dzięki naszym rodakom mieszkającym w Stanach Zjednoczonych, którzy ofiarowali na ten cel 150 dolarów.

Pod koniec sierpnia 1939 roku zarejestrowanych było 128 czytelników. W swoich wspomnieniach pan Trelewicz twierdzi, że stosunek społeczeństwa Zarszyna i władz lokalnych do działającej placówki kulturalnej nie był przyjazny. Z pewną deza-

probatą patrzono na młodych ludzi, którzy bardzo chętnie zbierali się w bibliotece, by nie tylko czytać książki, ale także dyskutować, grać w szachy. Trudno było zmienić mentalność znacznej części mieszkańców Zarszyna, którzy autorytatywnie twierdzili, że „książki czytają tylko Żydzi i próżniacy”.

O negatywnym stosunku władz lokalnych do działalności Biblioteki świadczyć też może fakt wysunięcia przez radnych Zarszyna wniosku o sprzedaż księgozbioru Biblioteki. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży książek miały być przeznaczone na cele gminy. Radni powoływali się na Statut Biblioteki, który zakładał, że w razie likwidacji placówki księgozbiór ma przejść na własność gminy. Władze nie widziały konieczności funkcjonowania w Zarszynie Biblioteki. Jedynie pan Teofil Hołub, miejscowy lekarz i radny, człowiek cieszący się wśród mieszkańców Zarszyna wielkim autorytetem, wystąpił na posiedzeniu Rady Gminnej w obronie Biblioteki. Pana Trelewicza oskarżano o to, że zakupuje do Biblioteki książki niemoralne, które sieją zgorszenie wśród młodzieży. Nawet ksiądz proboszcz radził rodzicom, by zabraniali swoim dzieciom czytania książek z Biblioteki. Starosta powiatowy polecił swemu podwładnemu skontrolować „niemoralne książki”. Na indeksie znalazły się „Dzieje grzechu” Żeromskiego, dzieła Nitzschego oraz pisma Boya Żeleńskiego.

O bogactwie księgozbioru Biblioteki w Zarszynie świadczy fakt, że ze zbiorów bibliotecznych korzystali nie tylko miejscowi czytelnicy, ale również mieszkańcy okolicznych wiosek - Długiego, Bażanówki, Jaćmierza, a nawet Dudyniec i Jędruszkowiec. Zarszyn był jedyną miejscowością w powiecie sanockim, która posiadała bibliotekę z dużym wyborem książek i tylko w Zarszynie można było wypożyczyć lektury szkolne.

W 1938 roku Biblioteka została przeniesiona do Domu Ludowego. W jej lokalu, chociaż niewiele było miejsca, skupiało się całe życie kulturalne. We wtorki, czwartki i niedziele Biblioteka była czynna w godzinach popołudniowych, często do późnej nocy.

Wielką atrakcją dla ówczesnej młodzieży było słuchanie radia, jedynego w całej wsi. W Bibliotece skupiało się też życie polityczne. Często właśnie tutaj ludowcy mieli swoje spotkania, a Bibliotekę w Zarszynie odwiedziły takie znane osobistości jak Witos i Stapiński.

Władysława Cecuła

II Międzynarodowa Konferencja Bibliotekarzy Bibliotek Publicznych Euroregionu Karpackiego w Egerze. Refleksje uczestnika

Dwa lata temu zrodził się pomysł zorganizowania spotkania bibliotekarzy bibliotek publicznych z krajów wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego. Odbyło się ono w Iwoniczu Zdroju w dniach 4-6 września 1996 roku. Owocem tego spotkania była uchwała, w której uczestnicy zgodnie deklarowali chęć stałej współpracy, wzajemnego informowania się o ważnych inicjatywach, utrzymywania roboczych kontaktów i - co najważniejsze - regularnego organizowania konferencji na te tematy bibliotekarskie, które strony uznają za istotne i pożyteczne.

Konsekwencję i otwartość na przyjęte ustalenia wykazali bibliotekarze węgierscy, którzy w 1997 roku zaprosili na wymianę doświadczeń bibliotekarzy z Krosna, a w dniach 26-28 października 1998 roku zorganizowali II Konferencję Bibliotekarzy Bibliotek Publicznych Euroregionu Karpackiego w Noszwaj pod Egerem.

Choć program trzydniowej konferencji uwzględniał trzy tematy - prawo biblioteczne, nadzór instrukcyjno-metodyczny i komputeryzację bibliotek - to śmiało można stwierdzić, że konferencję zdominowała węgierska ustawa o bibliotekach.

Mówiono o niej podczas popołudniowej sesji pierwszego dnia, kiedy była tematem głównym i w dniach następnych, gdy omawiano proces komputeryzacji bibliotek na Węgrzech i analizowano formy nadzoru instrukcyjno-metodycznego. Przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Oświaty występujący każdego dnia jako referenci (w sumie trzy osoby) z dumą podkreślali jej rangę jako czynnika regulującego rozwój bibliotekarstwa na Węgrzech poprzez jasne określenie praw i obowiązków państwa, zakresu odpowiedzialności bibliotek, praw i obowiązków użytkownika.

Obowiązująca od 1 stycznia 1998 roku ustawa jest dostosowana do przyjętego ustawodawstwa Unii Europejskiej dotyczącego wywozu dóbr kultury, zwrotu dóbr bezprawnie wywiezionych z terytorium państwa będącego członkiem Unii. „Ustawa o ochronie dóbr kultury, muzeach, bibliotekach i edukacji kulturalnej” jest ustawą demokratyczną - zapewnia bezpłatny dostęp do bibliotek każdemu obywatelowi bez względu na pochodzenie społeczne, przynależność etniczną, płeć, wyznanie czy przekonania polityczne. Ustawa podkreśla równość praw mniejszości etnicznych. Demokratyczny charakter ustawy polega również na zapewnieniu możliwości zmiany regulaminu biblioteki, którą może zaproponować czytelnik. Ustawę cechuje również apolityczność i elastyczność. Ta ostatnia dotyczy statusu bibliotek. Najkorzystniejszy jest status biblioteki naukowo-badawczej, ponieważ gwarantuje finansowanie bezpośrednio z budżetu państwa. By taki status uzyskać, biblioteka musi spełnić określone warunki, m.in. skomputeryzować procesy biblioteczne, wprowadzić podjazdy dla niepełnosprawnych, przestrzegać postanowień ustawy.

Wykaz bibliotek naukowo-publicznych ma być opublikowany w tym roku. Trzeba tu dodać, że w wykazie znajduje się 11

bibliotek. Zważywszy, że na Węgrzech jest 19 województw, nie każde województwo będzie miało bibliotekę o takim statusie. To same biblioteki powinny zabiegać o odpowiednią pozycję, określić własną politykę.

Ustawa precyzyjnie określa sposób finansowania bibliotek. Stwierdza, że finansowanie kultury jest ustawowym obowiązkiem władz samorządowych na szczeblu gminy i województwa. Z budżetu ministra spraw wewnętrznych udzielane są granty na edukację kulturalną i zbiory biblioteczne, przekazywane za pośrednictwem władz samorządowych. Zasady podziału środków ustala minister w drodze rozporządzenia. Organizator biblioteki przygotowuje natomiast roczny budżet odpowiedni do potrzeb biblioteki.

Z budżetu ministerstwa kultury i oświaty finansowane są zadania bibliotek naukowo-publicznych, m.in. ochrona zbiorów będących częścią dziedzictwa kulturalnego, nadzór merytoryczny, rozwój komputerowej sieci bibliotecznej, elektroniczna rejestracja zawartości dokumentów, digitalizacja dokumentów i inne zadania zlecone przez ministra. Ustawa zapewnia środki na ochronę i konserwację zbiorów także bibliotekom, muzeom i archiwom kościelnym. Określa wymogi, jakie mają być stosowane przy zatrudnianiu pracowników kultury, w tym bibliotek.

Wiele aktów wykonawczych do ustawy ukaże się w 1999 roku i w najbliższych dwóch latach.

Spośród krajów wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego ustawę o bibliotekach ma Ukraina (1995) i Polska (1997). Problemy z ustawą mają natomiast Rumunia i Słowacja. W obu tych krajach trwają dyskusje na temat prawa bibliotecznego. Zapewne wielu uczestników konferencji zazdrościło węgierskim kolegom planowej i przemyślanej komputeryzacji, którą centralnie zajmuje się ministerstwo kultury. Zakłada się pracę w jednolitym systemie. Bieżący rok poświęca się na automatyzację katalogów, zaś w planie trzyletnim jest tekstowe przysyłanie dokumentów, szkolenie bibliotekarzy i stopniowe przyłączanie do sieci bibliotek

różnych instytucji kultury. Realizacji poszczególnych etapów towarzyszą specjalnie na ten cel przeznaczone środki.

Na marginesie ustawy dyskutowano o roli i sposobie sprawowania nadzoru merytorycznego w bibliotekach węgierskich. Ta część programu była realizowana w bibliotece wojewódzkiej w Miskolcu. Każda biblioteka miała przemyśleć swoją koncepcję roli koordynatora. Ustawa zapewnia jej finansowanie. W istocie rola ta polega na organizowaniu szkoleń i seminariów, nawiązywaniu kontaktów z samorządami. W niektórych bibliotekach do rozwiązywania konkretnych problemów w terenie powołuje się specjalne zespoły bibliotekarzy.

Wiele rozwiązań węgierskich, ale już przemyślanych i praktycznie realizowanych jest wartych wdrożenia w naszych warunkach. Jesteśmy przecież na drodze poważnych zmian strukturalnych, a czeka nas jeszcze rzecz najtrudniejsza - zmiana myślenia i to, co robią właśnie Węgrzy - postawienie na pierwszy plan czytelnika.

Wanda Belcik

Ogólnopolska Konferencja pt. „Biblioteki publiczne przed reformą administracyjną”

W dniach 27-28 października 1998 roku odbyła się w Rzeszowie Ogólnopolska Konferencja pt. „Biblioteki publiczne przed reformą administracyjną”.

Inicjatorem i organizatorem konferencji była Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie przy współudziale wojewódzkich bibliotek w Kielcach i Krakowie. W konferencji uczestniczyli dyrektorzy i przedstawiciele wojewódzkich bibliotek publicznych z całego kraju.

Intencją organizatorów spotkania była próba odpowiedzi na nurtujące wszystkich bibliotekarzy pytania związane z nowym podziałem administracyjnym kraju oraz wypracowanie wspólnych działań, które zapewnią prawidłowe funkcjonowanie bibliotek w nowo powstałej sieci.

Wstępem do dyskusji było oczekiwane przez wszystkich wystąpienie prof. J. Wojciechowskiego. Prelegent w swojej wypowiedzi zwrócił szczególną uwagę na konsekwencje reformy krajowej administracji dla bibliotekarstwa, czytelnictwa i systemu informacji, jak również na powinności samorządów wobec tych działań upowszechniania kultury.

Dr J. Maj w referacie „Perspektywy trzech stopni sieci - garść refleksji i propozycji” postulował wykorzystanie dobrych elementów organizacji sieci sprzed 1975 roku i eliminacji tych, które paraliżowały inicjatywę i różnorodność rozwiązań, niezbędną wobec zróżnicowanych warunków działania bibliotek i nowych warunków ustrojowych, m.in. rezygnację z mechanicznego powiązania sieci bibliotecznej z podziałem administracyjnym.

Referaty prof. dr hab. J. Szwaji i dr R. Suwały były poświęcone w całości zagadnieniom prawnym, a w szczególności prawa bibliotecznego z kompetencjami samorządów.

Pierwszy dzień obrad zakończyła krótka dyskusja i wyjazd do Muzeum - Zamku w Łańcucie.

W drugim dniu obrad dr S. Czajka przedstawił szansę bibliotek publicznych po reformie administracyjnej. W swoich tezach zwrócił uwagę na czynniki sprzyjające rozwojowi bibliotek po 1 stycznia 1999 roku, jak również zagrożenia dla ich funkcjonowania wynikające z reformy.

Mgr L. Biliński z Ministerstwa Kultury i Sztuki mówił o zbiorach bibliotecznych w nowej sytuacji prawnej zwracając uwagę na istotne zapisy Ustawy o bibliotekach, która zakup materiałów bibliotecznych traktuje priorytetowo. Odniósł się również do problemów z otrzymywaniem przez uprawnione biblioteki egzemplarza obowiązkowego.

Kolejne referaty mgr K. Kuźmińskiej i mgr B. Witkowskiego dotyczyły w całości problemów organizacyjnych bibliotek w świetle obowiązującego prawa. K. Kuźmińska mówiła o zagrożeniach wynikających z braku uregulowań prawnych dotyczących wielkości środków przekazywanych samorządom na utrzymanie instytucji kultury oraz współpracy środowiska bibliotekarskiego z władzami samorządowymi. Mgr B. Witkowski wyjaśniał zawiloci prawa pracy w odniesieniu do przekształceń organizacyjnych, jakie czekają nas w 1999 roku.

Krótką dyskusja po ostatnim wygłoszonym referacie zakończyła obrady.

Na pewno była to konferencja potrzebna. Uzmysłowiła jej uczestnikom złożoność problemów związanych z funkcjonowaniem bibliotek w nowej rzeczywistości, pozwoliła na wymianę idei i doświadczeń. Była też jedną z ostatnich okazji do spotkania w takim gronie.

Bogusława Bęben

Ogólnopolska Giełda Inicjatyw Kulturalnych w Mysłowicach

Ministerstwo Kultury i Sztuki, Centrum Animacji Kulturalnych w Warszawie i Miejskie Centrum Kultury w Mysłowicach w dniach 26-27 listopada 1998 roku zorganizowały w Mysłowicach Ogólnopolską Giełdę Inicjatyw Kulturalnych.

W programie znalazły się referaty omawiające „Funkcje domów kultury w perspektywie XXI wieku” oraz „Szanse i zagrożenia samorządowych instytucji kultury”. Następnie przeprowadzono dyskusję, w trakcie której przedyskutowano najbardziej palące problemy domów kultury - od ich likwidacji, zwolnień pracowników po nowe sposoby utrzymania ich w określonych środowiskach.

Potem zaprezentowano programy nagrodzone w konkursie „Oferta kulturalna dla rodziny”. Nagrody otrzymały głównie domy kultury, ale wśród laureatów sześciu głównych nagród znalazła się Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku ze scenariuszem pt. „Strategia rodzinna”. Uczy on społeczeństwo regionu prowadzenia rozmów z władzą i podejmowania wspólnych decyzji. Biblioteka pełni w tym procesie rolę pośrednika.

Wyróżnienia zdobyły także biblioteki publiczne w Legnicy i Surmie, które w swoich programach wykorzystały elementy pedagogiki zabawowej.

Wyróżniona została również Miejska Biblioteka Publiczna w Mysłowicach, która przedstawiła „Babski comber” - program oparty na śląskich tradycjach rodzinnych.

Równie oryginalnym okazał się scenariusz Filii Nr 25 z Gdańska pt. „Złot Żółwi”, na którym miłośnicy tych zwierząt mogli pokazać swoich przyjaciół i pobawić się w gronie hobbystów.

Następnego dnia zaprezentowały swoje pomysły wybrane placówki kulturalne. Obejrzelśmy na kasetach wideo mnóstwo interesujących widowisk: „Turniej rycerski” z Koźuchowa, „Felliniadę” ze Skierniewic, „Biwak historyczny, czyli inscenizację

bitwy nad Kaczawą z czasów napoleońskich z Krotoszyna", „Zaproszenie do stołu czyli dekorację stołów na różne okazje” z Nowego Tomyśla, „Festiwal Anielski” z Myślenic i wiele innych. Niektóre z przedstawionych pomysłów można wykorzystać w bibliotekach:

- „Weekend z Frankensteinem”: spotkania z pisarzami fantastyki naukowej organizowane przez Dom Kultury w Ząbkowicach,
- „Poznajemy kulturę i zwyczaje innych narodów” - propozycja Bielańskiego Domu Kultury w Warszawie,
- „Przygoda humanistyczna”: dyskusje nad dziełami literatury światowej z udziałem filozofów, autorów książek, krytyków, wydawców - propozycja Centrum Edukacji Kulturalnej w Warszawie,
- „Bal u Koziołka Matołka” proponowany przez Filię Nr 69 Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy.

Gięda inicjatyw pokazała ogromnie ciekawe i oryginalne programy przygotowane przez placówki kultury z całego kraju. Każdy z uczestników mógł znaleźć coś do wykorzystania u siebie.

Maria Marcinik

„CZYTAJ Z MAMĄ, CZYTAJ Z TATĄ”

Scenariusz pasowania na czytelników biblioteki przedszkolaków „starszaków”

Cele:

1. Przygotowanie przedszkolaków do korzystania z książek i biblioteki
2. Pozyskanie nowych czytelników dla biblioteki

Pomoce:

- Zaproszenia dla dzieci i rodziców
- Dyplomiki Czytelnika i Dyplom dla najlepszego Bajarza
- „Różne postacie książki dla najmłodszych” - wystawa książek
- Rekwizyty do inscenizacji
- Malowanki z postaciami z baśni
- Nagrody konkursowe i słodyczne
- Kartki papieru, ołówki
- Kartonowe słoneczka do głosowania

Przebieg imprezy:

3. Serdeczne powitanie dzieci i rodziców
4. Zapoznanie przedszkolaków z pomieszczeniami bibliotecznymi, księgozbiorem i zasadami korzystania z biblioteki

5. Inscenizacja kukiełkowa pt. „Spotkanie z bohaterami bajek”
w wykonaniu dzieci ze szkoły podstawowej

SCENARIUSZ

„Spotkanie z bohaterami bajek”

Do czytelní wbiegają uczniowie (dwoje)

Ucz. 1 - Popatrz, dzieci przyszły! Chcą razem z nami przeżywać książkowe przygody.

Ucz. 2 - Eee..., to pewno jakaś pomyłka, dzieci teraz nie lubią bajek...

Ucz. 1 - Nie wierzę Ci!

Ucz. 2 - To spytajmy dzieci.

Ucz. 1 - Dzieci lubicie bajeczki oglądać i słuchać ? *(Dzieci odpowiadają)*

Ucz. 1 - Aa..., widzisz mówiłem przyszły po bajki!

Ucz. 2 - No dobra..., skoro już jesteście *{zwraca się do dzieci}*, to coś Wam opowiem. *(Uczeń siada przed teatrzykiem i opowiada)*

„Pewnego razu zostałem sam w naszej czytelní. Siedziałem przy stoliku i pisałem. Nagle otworzyły się drzwi z wielkim hukiem i... przez czytelní przeleciał groźny powiew wiatru. I znów była cisza...

Mrówki przeszły mi po grzbiecie. Spojrzałem na zegarek. Wskazówki pokazywały godz. 12 - „godzina strachów” - mimo woli przyszło mi na myśl, ale po chwili zabrałem się znów do przerwanej pracy. Piszę sobie, piszę, gdy nagle tuż obok usłyszałem cieniutki głosik.

Cudaczek Wyśmiewaczek: - Hi, hi, hi, boisz się? Oj, aż brzusek pęcznieje ze śmiechu. Oj, dorosła osoba i się boi, hi, hi, hi.

(Uczeń zrywa się z krzesła i zaczyna go szukać)

Ucz. 2 - Nie widzę nikogo. Zimno mi się zrobiło, krople potu wystąpiły na czoło i ze strachu ani słowa powiedzieć nie mogłem. Tak mi język skołowaciał... A tu malec siedzi tuż obok i aż się pokłada ze śmiechu.

Cudaczek: - Nie jem, nie piję, a śmiechem żyję, hi, hi, hi. Śmieję się aż do rozpuku, a brzusek mi pęcznieje i pęcznieje, aż napęcznieje jak ziarenko grochu. Wtedy... jestem syty i zadowolony. A wiecie, z czego się śmieję?

Z panny Obrażalskiej hi, hi, hi! Czy jest wśród was dzieci panna Obrażalska? Hi, hi, hi, bo jeśli nie, to umrę z głodu! A może jest pan Złośnicki? Też nie ma? Oj, bo brzusek się zapada. A panna Beksa? - już w brzuszku burczy. Ach, ja nieszczęśliwy, mój brzusek jak miseczka. Widzę, że tu same grzeczne dzieci. Muszę stąd uciekać, bo z głodu umrę.

(Cudaczek odchodzi)

Ucz. 2 - A to co znowu, czyżbym słyszał czyjś płacz ?

Księżniczka na ziarnku grochu: - Och, och, jakaż jestem nieszczęśliwa, ach, ach, całe ciało mam posiniaczone i obolałe. Przeżyłam straszną noc. Leżałam na czymś tak twardym, że teraz ruszać się nie mogę. Oj, oj,... jak boli, do rana oka nie zmrużyłam. Ktoś niedobry włożył mi pod materac ziarenko grochu. Oj, oj...

Ucz. 2 - Nie płacz, przecież czeka na ciebie twój królewicz. *(Z drugiej strony czytelnicy dobiega śpiew)* „Holala gąseczki do domu, holala gąseczki moje”

Ucz. 2 - To mała dziewczynka w chuścinie na głowie zapędza gąseczki siodłate. Cuda prawdziwe, gęsi w czytelni. Jak świat światem nikt czegoś podobnego nie widział. Ja jednak przestałem się już dziwić. Domyśliłem się kto to jest i zacząłem się rozglądać czy nie zobaczę krasnoludków. O, o, o ... tam zza regału gramoli się jeden. Ma wielką księgę i gęsie pióro.

Koszalek Opalek - *(kłania się i mówi:)* Ciężkie miałem chwile, gdy od mistrza Sarabandy dowiedziałem się o zmierzchu mojej drużyny, która pod ziemią przed mrozem się skryła. Przebolełem to jednak i zadowolony nawet jestem, że zostałem na ziemi z Wami, dzieci. Wielkiej swej „Historii krasnoludków” pewno nigdy nie napiszę. Co mi jednak po książce takiej, którą ogień spalić, a wiatr rozwiać może. Ja znalazłem inną, lepszą, żywą księgę... Siadam wśród Was, dzieci i prawie Wam o królu Błystku i jego złotej koronie, rozpowiadam o Kryształowej Grocie, o tarczach, o rycerzach, o wielkiej wiosennej wyprawie na Skrobkowym wozie, o skarbach ukrytych...

(Po przeciwnej stronie czytelni pojawia się Czerwony Kapturek, który podśpiewuje:) - Babcia czepek mi uszyła, a mamusia pelerynkę *(i podskakuje na jednej nodze, przesuwając się ku środkowi sceny)*

Ucz. 2 - Ta dziewczynka koszyk niesie, a o bajce wnet opowie ten, co spotkał dziewczę w lesie.

Wilk - Znam bajkę doskonale i choć jestem w bajce ważny, nie lubią mnie dzieci wcale.

Czerwony Kapturek - Czy się dziwisz wilku z bajki, że dzieci nie lubią cię?

Wilk - Ale szczerze się przyznaję, że robiłem bardzo źle.

Czerwony Kapturek - Nie mów o tym co robiłeś, bo dzieci przestraszą się.

Ucz. 2 - Nie mów dalej, bardzo proszę, ja też jestem wystraszony, a dzieci już wiedzą przecież, że dziewczynka, co tu stoi, to Kapturek jest... (Czerwony)

- Kwa, kwa, kwa... *{dochodzi zza sceny}*

Ucz. 2 - Ach, cóż to za dziwadło wylazło spod zasłony, niby kaczka, ale jakaś niezwykła. Taka inna od normalnych kaczek.

Kaczka Dziwaczka - Kwa, kwa... dzieci lubią mnie bardzo, tylko inne kaczki mną gardzą. Nazywają mnie - nie, nie powiem jak. Zła jestem i wstydzę się, że poszłam do fryzjera, niby po kilo sera, zaraz wszyscy na mnie hurra - jakby się w niebie zrobiła dziura! Że znoszę jaja na twardo, że mam czubek z kokardą, to i cóż z tego? Powód do kwakania podłego? Kwakały okropnie: „A niech tę kaczkę gęś kopnie!” Cóż miałam począć? Wyrzekłam się rodu kaczego i przyszłam spocząć, przyjmiecie mnie dzieci?

(Dzieci odpowiadają)

Ucz. 2 - Z innej bajki goście idą, czy ich wszyscy dobrze widzą?

Wróżka - Czy to dziewczę wszyscy znacie?

Kopciuszek - Czy mnie jeszcze pamiętacie? Może coś o sobie powiem?

Wróżka - Ja historię jej opowiem. Kiedy była sama w domu, przyszłam do niej po kryjomu. Tam laseczką pomachałam, na bal pannę wnet wysłałam.

Kopciuszek - Tam spotkałam królewicza, a bal cały mnie zachwycał.

Ucz. 2 - Wiecie o kim mówi wróżka ? Tak, królewicz wziął za żonę biednego...

(Dzieci odpowiadają - Kopciuszka)

Ucz. 2 - Jeszcze do nas ktoś przychodzi.

Żaba - Jestem brzydki. Cóż to szkodzi? Lecz nie chciała mnie dziewczeczka.

Calineczka - Wysłałam z kwiatka do słoneczka. I nie chciałam żyć w ciemności, a on wciąż się na mnie złości.

Ucz. 2 - Pozłóści się i przestanie. A twym mężem elf zostanie.

Calineczka - Kocham elfa, kwiaty też... Jakie noszę imię, wiesz?

Ucz. 2 - Wiecie dobrze. Ta dziewczynka ma na imię... *{dzieci odpowiadają*

- Calineczka)

I tak nasza czytelnia zamieniła się w krainę baśni. Zrobiło się gwarno, tak jak bywa tu w ciągu dnia, kiedy dzieci przychodzą. Trwało to jednak krótko. Później znów zrobiło się cichutko. Zostałem sam. Godzina czarów i baśni minęła, a ja nie pamiętam z jakich bajek byli moi dziwni goście. Może wy dzieci mi to powiecie?

(Dzieci odpowiadają - Cudaczek Wyśmiewaczek, Księżniczka na ziarnku grochu, O krasnoludkach i sierotce Marysi, Czerwony Kapturek, Kaczka Dziwaczka, Kopciuszek, Calineczka)

2. Bajkowa zagaduj - zagadula (uczestniczą dzieci z rodzicami)

e) Zagadki o postaciach z bajek:

Kto mieszkał w jamie,
tuż nad Wisłą
i zionął ogniem
jak ognisko?

(smok)

Jaka to dziewczyna
ma roboty wiele,
a na pięknym balu
gubi pantofelek?

(Kopciuszek)

Jaka osoba z dawnych bajek
z miotłą się wcale nie rozstaje,
bez niej się w podróż
nie udaje ?

(czarownica)

Cztery litery ustawisz w rzędzie
to wtedy władca w koronie będzie.
Gdy dwie litery dostawisz nowe
zmieni się nagle w zwierzę domowe.

(król i królik)

Jaka postać mała,
jak drobna część ciała,
bardzo duże kroki
bez trudu stawiała?

(Tomcio Paluszek)

Pocałunek musi dostać
całkiem zwykłe zwierzę,
wtedy zmieni się
i postać królewicza przybierze!

(żaba)

Jak się nazywa
ta dziewczynka miła,
co czerwoną czapeczkę
mama jej uszyła ?

(Czerwony Kapturek)

Mamy długie brody
i wzrost malutki
na dobranoc wam śpiewamy
kolorowe nutki.

(krasnaludki)

Zawsze opowiada
niestworzone dzieje.
Bogata jest w króle,
czary, czarodzieje.

(bajka)

Jakie zwierzę z bajek
ma takie zwyczaje,
że chce połknąć wnuczkę,
więc babcię udaje?

(wilk)

Bajkowe panienki,
nie lubią sukienki.
Wszystkie wolą rybi ogon
i dlatego pływać mogą.

(syrenki)

Piosenki i baśnie
kryją się w tej taśmie.

(kaseta)

Jaka przychodzi wróżka,
gdy dzieci leżą w łóżkach?
Co wróżka opowie - połkniesz,
nawet, gdy gorzkie okropnie.

(dobra wróżka - bajki)

Czy znacie te dziwy,
Małgosiu i Janku,
scenka malusieńka,
aktorzy z gałganków?

(teatrzyk kukielkowy)

Jakim to pojazdem
ciągnionym przez konie,
kiedyś podróżował
pasażer w koronie?

(kareta)

W bibliotece stoi ich
na półkach bez liku.
Cierpliwie czekają
na czytelników.

(książki)

- a) Malowanka - uzupełnianka - postaciom bajkowym należy dorysować charakterystyczne cechy, których brak na ilustracjach.
- b) Konkurs ze znajomości tytułów bajek - uczestniczą dzieci i rodzice - trzeba wymienić jak najwięcej tytułów.
- c) Konkurs na najlepszego „Bajarza” - dla rodziców.

Regulamin:

- Uczestniczą w nim rodzice przedszkolaków
 - Jury stanowią wszystkie dzieci, które wybiorą najciekawiej opowiedzianą bajkę. Głosować będą słoneczkiem.
 - Konkurs polega na opowiedzeniu swojej ulubionej bajki z dzieciństwa lub ulubionej bajki swojego dziecka.
 - Uczestnik musi zmieścić swoją opowieść w 3 - 5 minutach.
 - Zbieranie głosów na poszczególnych Bajarzy
 - Ogłoszenie wyników
- d) Rozdanie nagród laureatom konkursów i nagród pocieszenia najmłodszym uczestnikom.

1. Uroczyste zapisanie w poczet czytelników biblioteki
 - Wybranie książek
 - Pasowanie na Czytelnika i wręczenie Dyplomów Czytelnika

Bibliografia:

- 1) *Antologia zagadek. Białystok 1993*
- 2) *KlimkiewiczD.: Zagadki. Kraków 1993*

Załączniki:

- 1) *Zaproszenie*
- 2) *Dyplom Czytelnika*
- 3) *Dyplom Bajarza*
- 4) *Malowanki - postacie z bajek*

KRONIKA

- 5 czerwca W Filii Nr 4 w Krośnie odbył się konkurs krasomówczy ph. „Gawędy o mieście, ludziach i zdarzeniach”. Spośród 25 uczestników najlepiej zaprezentowała się Maria Wójtowicz ze Szkoły Podstawowej Nr 9
- 15-17 czerwca Dyrektor mgr Teresa Leśniak uczestniczyła w ogólnopolskiej konferencji dyrektorów bibliotek publicznych poświęconej zmianom w prawie bibliotecznym. Na spotkaniu był obecny Jacek Weiss, podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Sztuki, który chciał wysłuchać opinii środowiska bibliotekarskiego na temat funkcjonowania bibliotek w świetle reformy administracyjnej. Omawiano następujące zagadnienia: prawo biblieczne w krajach Unii Europejskiej oraz organizacja bibliotek publicznych, biblioteki publiczno-naukowe jako podstawowy standard przyszłych bibliotek regionalnych po reformie administracyjnej kraju, zmiany w przepisach prawnych po reformie ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania przyszłych bibliotek powiatowych
- 19 czerwca W Bibliotece Narodowej w Warszawie debatowano o przyszłym kształcie sieci bibliotecznej po wprowadzeniu z dniem 1 stycznia 1999 roku reformy powiatowej kraju. W naradzie uczestniczyła mgr Wanda Belcik
- 25 czerwca seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Oddział Terenowy WBP w Lesku

- 1-2 lipca Spotkanie dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych z Krosna, Przemyśla i Rzeszowa w Tarnobrzegu, na temat dostosowania struktur sieci bibliotek publicznych do nowego podziału administracyjnego kraju
- 15 lipca Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Oddział Terenowy WBP w Jaśle. Seminarium odbyło się w Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu
- 1 września W Czytelni, Dziale Informacyjno-Bibliograficznym oraz Wypożyczalni Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej rozpoczęto systematyczne wprowadzanie księgozbioru do bazy danych w związku z zainstalowaniem komputerów w tych działach WBP
- 11-13 września Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krośnie uczestniczyła w VI Euroregionalnych Targach Turystycznych w Krośnie. Na swoim stoisku oferowała jak zwykle wydawnictwa o regionie
- 14 września Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krośnie przekazała w darze około 1.500 książek dla bibliotek publicznych w Drohobyczu
- 18-20 września Udział Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krośnie w Euroregionalnych Targach „Kontakt” i promocja literatury regionalnej

- 28 września W Oddziale dla Dzieci Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krośnie podsumowano wrześniowe konkursy plastyczne: „Wakacyjne wędrówki” i „Bezpieczna droga do szkoły”. Autorami prac byli uczniowie klas I-V Szkoły Podstawowej nr 9 w Krośnie. Prace, wykonane różnymi technikami, można było oglądać w Czytelni Oddziału dla Dzieci
- 30 września Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Oddział Terenowy WBP w Jasle. Seminarium odbyło się w Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Osobnicy (gmina Jasło)
- 1 października Dział Zbiorów Specjalnych WBP, kontynuując cykl prac z dziećmi z Przedszkola Publicznego Nr 5 w Krośnie ph.: „A to Polska właśnie” rozpoczął realizację jego IV części „Dzieci poznają świat”. Zajęcia, w których bierze udział 115 dzieci potrwają do końca czerwca 1999 roku
- 2 października Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP. Seminarium odbyło się w Gminnej Bibliotece Publicznej w Chorkówce
- 5 października Oddano do użytku mieszkańców miejscowości Pustyny filię biblioteczną. Jest to filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Krościenku Wyżnem. W uroczystości otwarcia uczestniczyła Dyrektor mgr Teresa Leśniak
- 6-7 października Ogólnopolska konferencja na temat „Edukacja bibliotekarzy 2000” połączona z sesją jubileuszową z okazji 45-lecia Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy w Warszawie.

- Przedstawione referaty dotyczyły kwalifikacji i etyki zawodowej bibliotekarzy w wybranych krajach Unii Europejskiej. Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krośnie, mgr Teresa Leśniak otrzymała Medal Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy za szczególne zasługi dla rozwoju organizacyjnego i merytorycznego Centrum oraz kreowanie wizerunku nowoczesnego bibliotekarza
- 7 października Drugoklasiści ze Szkoły Podstawowej Nr 6 w Krośnie uczestniczyli w spotkaniu pt. „Jesiennie różnaitości”. Jego treść stanowiły zagadki i konkurs plastyczny przygotowany przez studentów drugiego roku PPSKAiB
- 14 października Dział Zbiorów Specjalnych WBP we współpracy z Kołem Polskiego Związku Niewidomych w Krośnie zorganizował z okazji Dnia Niewidomego spotkanie połączone z wręczeniem nagród i dyplomów dla najlepszych czytelników Działu
- 15 października W Oddziale dla Dzieci Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej rozpoczęły się zajęcia przysposobienia bibliotecznego dla dzieci ze świetlicy Szkoły Podstawowej Nr 1
- 15-16 października W Bibliotece Narodowej w Warszawie odbyło się IV Forum Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zgodnie z tradycją połączone z ogólnokrajową konferencją problemową. Tym razem omawiano temat „Ochrona i konserwacja zbiorów bibliotecznych”. W Forum i Konferencji uczestniczyła mgr Wanda Belcik, przewodnicząca. ZO SBP w Krośnie

- 20 października W Filii nr 4 odbyło się spotkanie z Wandą Chotomską
- 23 października W Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Krakowie odbyło się seminarium literackie dla bibliotekarzy. W seminarium oraz Targach Książki uczestniczyła dyrektor WBP, mgr Bogusława Bęben
- 26-28 października W Noszwej pod Egerem na Węgrzech odbyła się II Euroregionalna Konferencja Bibliotekarzy Bibliotek Publicznych, w której uczestniczyli bibliotekarze wojewódzkich bibliotek publicznych z Tarnowa, Rzeszowa i Przemyśla. Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krośnie reprezentowały dyrektor mgr Teresa Leśniak i mgr Wanda Belcik
- 27-28 października W Rzeszowie odbyła się ogólnopolska konferencja dla dyrektorów bibliotek publicznych na temat „Biblioteki publiczne przed reformą administracyjną”. Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krośnie reprezentowała dyrektor mgr Bogusława Bęben
- 28 października Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Oddział Terenowy WBP w Lesku
- 4 listopada Kierownicy Działów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krośnie wizytowali Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Lesku. Celem głównym była wymiana doświadczeń i podzielenie się sugestiami na temat, koncepcji funkcjonowania bibliotek powiatowych po 1 stycznia 1999 roku

- 9 listopada Kierownicy Działów i wieloosobowych Filii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krośnie rozmawiali o nowych zadaniach biblioteki w związku z reformą powiatową kraju. Postanowiono przygotować pisemne opracowania na temat stanu bibliotek w mieście i województwie oraz opracować program działania na rzecz miasta i bibliotek przyszłego powiatu krośnieńskiego
- 30 listopada seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP. Seminarium odbyło się w Gminnej Bibliotece Publicznej w Jedliczu
- 10 grudnia 50-lecie działania obchodziły uroczyście Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu i Gminna Biblioteka Publiczna w Skołyszynie. W jubileuszowych uroczystościach w Dębowcu uczestniczyła dyrektor WBP w Krośnie, mgr Bogusława Bęben
- 16 grudnia Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych Oddziału Terenowego WBP w Jaśle. Uczestników seminarium gościła Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Błażkowej
- 18 grudnia Seminarium dla bibliotekarzy bibliotek publiczno-samorządowych nadzorowanych przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP. Seminarium zorganizowano i przeprowadzono w Gminnej Bibliotece Publicznej w Besku

Spis treści

Władysława Cecuła: Tradycje bibliotekarstwa publicznego w Zarszynie	4
Wanda Belcik: II Międzynarodowa Konferencja Biblioteka- rzy Bibliotek Publicznych Euroregionu Karpackiego w Egerze. Refleksje uczestnika	7
Bogusława Bęben: Ogólnopolska Konferencja pt. „Biblioteki publiczne przed reformą administracyjną”	11
Maria Marcinik: Ogólnopolska Giełda Inicjatyw Kultural- nych	13
Scenariusz imprezy rodzinnej (materiał konkursowy)	15
KRONIKA. Zestawiła i opracowała Wanda Belcik	26

Wydawca

*Wojewódzka Biblioteka Publiczna
ul. Wojska Polskiego 41
38-404 Krosno
tel. / fax 432-13-70*

Redaguje Zespół

*Wanda Belcik, Danuta Grzybek, Bożena Kruckowska
Teresa Leśniak, Stanisław Wójtowicz*

WOJEWÓDZKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
W KROŚNIE